

господарському процесі основний та оборотний капітал з інтелектуальним капіталом для цілей отримання реальної інноваційної продукції.

Як свідчать показники стану інноваційних процесів і використання об'єктів інтелектуальної власності в економіці України залишаються надзвичайно низькими. Все це *вимагає створення та вдосконалення* впровадження інновацій та їх реалізацію. Проблеми, які при цьому виникають, потребують поглибленого їх вивчення, виявлення причин і пошуку шляхів покращення наявної економічної ситуації в цій складній та відносно молодій сфері діяльності, в яку державне фінансування здійснюється стримано, а без цього отримати інноваційний прорив тут неможливо.

Слід зазначити, що найскладнішими та менше всього дослідженими на практиці залишаються механізми фінансових відносин і проблеми, пов'язані з регулюванням відносин із створенням, правовою охороною та використанням ОПІВ. Зокрема, є питання, які пов'язані з механізмом комерційного використання ОПІВ, а саме:

- питання регулювання відносин, що виникли або виникають при створенні ОПІВ; правового регулювання потребує змішана форма власності на інтелектуальний продукт, коли власниками тут виступають фізичні та юридичні особи у відповідному співвідношенні, і таку власність на договірних умовах треба приймати на баланс підприємств для введення її у господарський обіг;
- питання придбання та оплати майнових прав за використання ОПІВ, створених поза підприємством, за власною ініціативою продавця або лізингодавця;
- механізм державного регулювання міждержавного трансферу технологій вимагає вдосконалення;
- питання комерційного використання ОПІВ у якості майна (немайнових активів, нематеріальних активів) підприємства та розподіл винагороди з урахуванням податкового законодавства;
- створення інноваційного фонду стимулювання інноваційної діяльності підприємств та їх об'єднань, шляхом відрахування відповідного відсотка з собівартості реалізованої інноваційної продукції, який буде джерелом створення та впровадження ОПІВ (промислової власності), технологій, винагороди творцям (авторам) винаходів, раціоналізаторських пропозицій при їх впровадженні, підтримання чинності патентів, створених за рахунок державних коштів тощо.

Підсумовуючи, слід ще раз звернути увагу тих, хто поверхово відноситься до економіко-правових питань механізму комерціалізації ОПІВ, який потребує детального вивчення з позицій економіки, права, фінансів та бухгалтерського обліку. У ряді випадків по окремих господарських операціях з ОПІВ (права на програмне комп'ютерне забезпечення, фірмові найменування, сорти рослин тощо), ще є прогалини і чітко не визначено механізм здійснення їх комерціалізації в сфері інтелектуальної власності, що потребує наукового дослідження і відпрацювання відповідних нормативних документів.

Література

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01. 2003 № 435-IV: станом на 24.07.2014. [Електронний ресурс].—Режим доступу:[http:// zakon4.rada.gov. ua/ laws/ show/435/](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435/)
2. Красовська А.Г. Міжнародний досвід використання інтелектуальної власності в інноваційній сфері діяльності // Стратегія розвитку України: Наук. зб. — Вип. 3—4 / Відп. ред. О.П. Степанов. — К.: КНЕУ, 2004. — С. 190—195.

УДК 339.92

Лариса Іванюк
Наталія Шевчук¹

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ТРАНСФЕРА ТЕХНОЛОГИЙ

MODERN FEATURES OF TECHNOLOGY TRANSFER

Анотація. У даній статті визначено сутність трансферу технологій, досвід країн, сучасні особливості та тенденції розвитку даного процесу.

¹ Лариса Іванюк – ФЕтаУ, 5 курс, МПД-501, 2009larisa@rambler.ru
Наталія Валентинівна Шевчук – к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» natalykneu@ukr.net

Аннотация. В данной статье определена сущность трансфера технологий, опыт стран, современные особенности и тенденции развития данного процесса

Abstract. In this article the essence of technology transfer experience of modern features and trends of the process.

Розвиток сучасних процесів глобалізації посилює міжнародну конкуренцію на основі науково-технічних досягнень і інновацій. Якість застосовуваних технологій є ключовою конкурентною перевагою країни і визначає її позицію у міжнародних рейтингах конкурентоспроможності. Тому характерною рисою розвитку світової економіки є перехід провідних країн до нового етапу формування інноваційного суспільства — побудови глобальної системи світового господарства, що базується переважно на генерації, поширенні та використанні технологічних знань. Саме трансфер технологій і наукове співробітництво є базою для швидкого зростання національних економік. Спостерігається тенденція до збільшення інвестицій в інтелектуальний капітал.

У науковій літературі існує досить велика кількість визначень терміну «трансфер технологій». У працях німецьких учених під трансфером технологій розуміють передачу технологічного ноу-хау від однієї установи до іншої. Дослідник К. Ямес під трансфером технологій розуміє процес обміну навичок, знань, технологій методів і зразків виробництва, а також об'єктів між урядами та іншими установами для забезпечення науково-технічного прогресу. Д. Гібсон притримується думки, що трансфер технологій являє собою інформацію, призначену для використання та досягнення визначеної мети [2]. Узагальнення наукових підходів до визначення трансферу технологій дозволяє говорити, що це процес переміщення технологій, знань і ноу-хау за межі країни-виробника на спеціально визначених умовах.

Процес трансферу має свої особливості розвитку. На початку зародження процесів обміну інноваціями не було чітко сформованого та формалізованого процесу трансферу технологій. Основною метою було отримання додаткового прибутку за рахунок упровадження певних новацій. У правовому регулюванні міжнародного технологічного співробітництва виникають так звані стратегічні угоди про технологічне співробітництво. У цей період традиційна інтернаціоналізація капіталів ТНК у сфері виробництва доповнюється інтернаціоналізацією процесу отримання і практичного використання нових знань; міжнаціональні зв'язки у сфері наукових досліджень швидко поширюються за національні кордони. ТНК виступають монополями власниками інновацій [1].

Водночас перехід до постіндустріального розвитку економіки у розвинених країнах супроводжується наростанням розриву між країнами «центру» і «периферії», який прийняв технологічний характер. Тому проблема залучення нових технологій набуває національного характеру. У високорозвинених країнах успішні університети поєднують у своєму кампусі наукові, інженерні, гуманітарні, медичні, бізнес школи і факультети. У результаті виникає комплекс компетенцій, які можна використовувати для реалізації проектів будь-якої складності. У зв'язку з цим поширюється співпраця на рівні навчальних закладів між країнами на некомерційній основі.

У сучасних умовах трансфер технологій є дуже поширеним явищем і має свої особливості. Регулювання здійснюється як на національному, так і на глобальному рівнях. Доступ до нових технологій відкритий для усіх країн. Розвиток та інтенсивність трансферу технологій у країнах на сьогоднішній день має специфічні особливості. У Західних країнах набувають поширення центри трансферу технологій, які є самостійними суб'єктами і здійснюють свою діяльність на комерційній основі. У країнах Європи центри інновацій об'єднуються і створюють цілі мережі. Найпоширенішою є Європейська мережа підприємств (*EnterpriseEuropeNetwork, EEN*). EEN об'єднує близько 250 регіональних консорціумів (центри трансферу, бізнес-інноваційні центри, агентства розвитку і т.і.), які надають інтегровані послуги щодо підтримки та розвитку бізнесу та інновацій, а також по забезпеченню участі представників малого і середнього бізнесу в рамкових програмах ЄС. У таких країнах, як Великобританія та Швейцарія відбувається організація консорціумів для спільних дослідних робіт над винаходами між університетами, лабораторіями і промисловими компаніями. А у Норвегії та Німеччині акцент зроблено на державній фінансовій і організаційній підтримці науково-дослідницької діяльності [3].

Японія із середини ХХ ст. виступала активним імпортером технологій американських компаній. Та вже на початку ХХІ ст. країна стає потужним виробником технологій у світі. Успіх у першу чергу був пов'язаний з тим, що Японія виступала посередником між розвиненими країнами, та країнами, що розвиваються. Відповідно до японської стратегії трансфер запатентованих унікальних технологій здійснюється в розвинені країни, а в країни, що розвиваються, відбувається трансфер стандартизованих технологій. Трансфер стандартизованих і морально застарілих технологій відбувається переважно в країни Південно-Східної Азії, які мають з Японією найменший технологічний розрив. У Японії, як і в США широко розвинена інфраструктура університетів.

Щодо України, то у 2007 році було створено Національну мережу трансферу технологій, у яку входить велика кількість центрів трансферу, бізнес-інкубаторів, технопарків. Регулювання процесів трансферу технологій відбувається через Департамент інноваційної діяльності та трансферу технологій. Зараз існують певні особливості і в правовому регулюванні трансферу технологій. Те-

пер регулюванням трансфером технологій займаються як держави, так і міжнародні організації та об'єднання. Насамперед, це Світова організація інтелектуальної власності (COIB). Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS), укладена у 1995 р. у рамках COT, стала намасштабнішим міжнародним правовим документом з регулювання обміну об'єктами інтелектуальної власності.

На державному рівні у країнах прийняті відповідні закони та положення про регулювання трансферу технологій, які мають певні особливості. Діяльність у сфері трансферу технологій США регулюється 27 законодавчими актами, метою яких є сприяння трансферу технологій, які розроблені за рахунок федерального бюджету, для забезпечення стійкого зростання економіки США і підвищення конкурентоспроможності американської промисловості. У Китаї на державному рівні трансфер технологій регулюється двома документами-імпортним та експортним каталогами технологій. Проблеми в технологічному співробітництві можуть виникнути у тому випадку, якщо технологія загрожує національній безпеці, інтересам суспільства чи суспільній моралі. Німецькі компанії накопили суттєвий досвід щодо знаходження балансу між захистом своїх інтересів на зовнішньому та внутрішньому ринках. Компанії намагаються зберегти в Німеччині принаймні частину технологій, бажано, ключову. В Україні діє закон «Про державне регулювання діяльності в трансфері технологій», призначення якого полягає у сприянні прискореному впровадженню науково-технічних розробок у виробництво та стимулювання інвестування у розвиток новітніх технологій [4].

Отже, трансфер технологій є ключовим елементом інноваційного розвитку як країни, так і суспільства в цілому. Міжнародний науково-технологічний обмін є сукупністю економічних відносин між іноземними контрагентами з приводу використання результатів науково-технічної діяльності, що мають наукову і практичну цінність. Його об'єктивною основою є асиметричність науково-технічного розвитку окремих країн, виникнення між ними технологічного розриву. Створення мережі трансферу технологій сприяє обміну технологіями при найкращих умовах його здійснення. Регулювання процесу трансферу технологій відбувається на всіх рівнях його проведення.

Література

1. Андросова О.Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності: [монографія] / О.Ф. Андросова, А.В. Череп. — К. : Кондор, 2007. — 356 с.
2. Козачок О.В. Трансфер технологій: суть, форми, значення / О.В. Козачок // Вісник НУК. — 2012. — № 3. — С. 69—72.
3. Колесникова К.С. Современные подходы трансфера технологий и коммерциализации инноваций / Э. Н. Абдурахимова, К. С. Колесникова, Н. П. Иващенко и др. // Экономические науки. — 2015. — № 6. — С. 49—56.
4. Ярошевська Т.В. Досвід окремих закордонних країн у сфері трансферу технологій [Електронний ресурс] / Т.В. Ярошевська // Порівняльно-аналітичне право. — 2014. — №8. — С. 96—99. — Режим доступу до журналу: http://www.pap.in.ua/8_2014/27.pdf

УДК 330.322

Марина Кужель¹

ВЕНЧУРНІ ПІДПРИЄМСТВА В ІНФРАСТРУКТУРІ РИНКУ ІННОВАЦІЙ ВЕНЧУРНЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В ИНФРАСТРУКТУРЕ РЫНКА ИННОВАЦИЙ VENTURE ENTERPRISE INFRASTRUCTURE MARKET INNOVATION

Анотація. Розглянуто місце венчурних підприємств на ринку інновацій. Виявлено особливості управління венчурним підприємством.

Анотация. Рассмотрено место венчурных предприятий на рынке инноваций. Выявлены особенности управления венчурным предприятием

Abstract. The place of ventures in the innovations market. The features of management venture enterprise.

В останні десятиліття рівень економічного розвитку та конкурентоспроможність економіки визначається не лише масштабами виробництва, а й гнучкістю управління та його інноваційною спрямованістю. Відомі компанії, які «виросли» до світових лідерів завдяки венчурним інвестиціям: Apple, Google, Microsoft, Intel, e-Bay та інші, підтверджують перспективність інноваційно спрямованих моделей бізнесу.

Головною умовою та рушійною компонентою ефективної інноваційної діяльності є високо розвинута інфраструктура ринку інновацій. Якісний рівень розвитку інноваційної інфраструктури й ефективне функціонування ринку інновацій визначає тривалість реалізації процесу нововведень,

¹ Марина Юрївна Кужель – к.е.н., доцент кафедри менеджменту ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» marinakuzhel@gmail.com